

Dosarul nr. 2ra-559/2021

prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central (jud. I. Gorlenco)

instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. T. Berdilă, E. Dvurecenschii, S. Pilipenco)

ÎNCHEIERE

09 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de
Procuratura Generală și de Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pavel Burlacov
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienții accesorii
Procuratura Generală și Vitalie Terzi cu privire la repararea prejudiciului cauzat
prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale
instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Cahul, prin care au
fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și
Procuratura Generală și a fost menținută hotărârea din 11 iunie 2020 a Judecătoriei
Cahul, sediul Central, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La 26 noiembrie 2018 Pavel Burlacov a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienții accesorii
Procuratura Generală și Vitalie Terzi cu privire la repararea prejudiciului cauzat
prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale
instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a indicat că anterior la 12 iunie 2014, în privința sa, de
către organul de urmărire penală a fost începută urmărirea penală, în baza alin. (1),
art. 250¹ Cod penal, pe faptul fabricării ilegale și punerii în circulație a semnelor de
marcare de stat.

În cadrul urmăririi penale, de către colaboratorii poliției, la domiciliul său au
fost efectuate mai multe percheziții, cercetări și ridicări ale obiectelor, fiind ridicate
și diferite bijuterii. Apoi organul de urmărire penală, în baza unei ordonanțe
corespunzătoare, a efectuat încă o ridicare de obiecte. În cadrul urmăririi penale a
fost audiat în calitate de martor, a răspuns la toate întrebările puse de reprezentanții
organului de urmărire penală, considerând că față de dânsul, organul de urmărire
penală nu va mai avea nici o pretenție, deoarece nu se consideră vinovat.

Însă, în continuare la 08 octombrie 2015, a fost audiat în calitate de bănuit în prezenta cauză penală și nu și-a recunoscut vinovăția. Pe parcursul urmăririi penale au fost petrecute trei expertize, numirea și concluziile cărora i sa adus la cunoștință, fiind invitat la Inspectoratul de poliție Taraclia.

La 20 octombrie 2015, a fost pus sub învinuire de săvârșirea infracțiunii prevăzute de alin. (1), art. 250¹ Cod penal, și audiat în calitate de învinuit. În procesul audierii nu și-a recunoscut vinovăția. Ulterior, la 27 noiembrie 2015, procurorul în Procuratura raionului Taraclia, Terzi Vitalie, în lipsa temeiurilor legale, în mod repetat i-a înaintat învinuirea în baza aceluiași articol, fiind audiat în calitate de învinuit. În procesul audierii la fel nu și-a recunoscut vinovăția. Cauza penală a fost expediată în instanța de judecată pentru judecare în fond.

În procesul judecării cauzei în prima instanță, nu și-a recunoscut vina. Cauza a fost judecată în prima instanță din data de 25 ianuarie 2016 până la 03 mai 2016, când prin sentința Judecătorei Taraclia, a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de alin. (1), art. 250¹ Cod penal, din motivul că fapta sa nu întrunește elementele infracțiunii.

Nefiind de acord cu sentința Judecătorei Taraclia din 03 mai 2016, procurorul în Procuratura raionului Taraclia, Terzi Vitalie, a atacat-o cu apel, și prin decizia Curții de Apel Cahul din 14 decembrie 2016, apelul procurorului a fost respins, iar sentința Judecătorei Taraclia din 03 mai 2016 a fost menținută fără modificări.

Ulterior, decizia Curții de Apel Cahul din 14 decembrie 2016, a fost contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, și prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16 mai 2017, recursul declarat de procuror a fost declarat inadmisibil, cu menținerea în vigoare a sentinței Judecătorei Taraclia din 03 mai 2016 și deciziei Curții de Apel Cahul din 14 decembrie 2016.

Astfel, a considerat că, este îndreptățit să se adreseze cu acțiune privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A invocat că, potrivit prevederilor art. 12 alin. (2), lit. c) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, procurorul care a efectuat conducerea urmăririi penale, în cazul devenirii irevocabile a sentinței de achitare a persoanei, aduce scuze oficiale persoanei achitate. În cazul din speță, din momentul intrării în vigoare a sentinței Judecătorei Taraclia, din 03 mai 2016, prin care a fost achitat, procurorul în Procuratura raionului Taraclia, Terzi Vitalie și procurorul ierarhic superior, nu i-au adus și nici nu au încercat să-i aducă scuze oficiale, pentru atragerea sa ilegală la răspundere penală.

În cadrul cauzei penale, i-a fost cauzat și un prejudiciu material în sumă de 3000 de lei, care a fost achitat pentru serviciile de asistență juridică. Serviciile de asistență juridică au fost achitate abia la data de 10 septembrie 2018, din cauza insuficienței mijloacelor financiare. De rând cu aceasta, el a suportat cheltuieli pentru deplasările la ședințele de judecată, însă nu a păstrat documente confirmative

în acest sens, deoarece în primul rând se gândea la reabilitare și obținerea unei sentințe de achitare.

În ceea ce privește cauzarea prejudiciului moral, acest fapt se confirmă prin materialele dosarului, din care rezultă că el de mai multe ori a fost citat la organul de urmărire penală, procuror și instanțele de judecată. Mai mult ca atât, despre acuzarea ce i-a fost înaintată au cunoscut toate rudele, toți prietenii și cunoscuții, și îi era rușine, și se îndreptătea în fața lor, pentru faptele pe care nu le-a săvârșit. Din această cauză, el nu a putut dormi, nu putea să se ocupe cu treburile sale, iar părinții și apropiații săi retrăiau pentru el, ceea ce îi aducea suferințe morale.

De rând cu aceasta, în cadrul urmăririi penale, de către organul de urmărire penală au fost expediate diferite interpelări în privința sa, către medicul narcolog, medicul psihiatru, fapt care îl reprezenta din punct de vedere negativ în fața societății. Însă, anterior niciodată nu s-a aflat în conflict cu legea penală. De către organul de urmărire penală, au fost efectuate mai mult de 30 de acțiuni procesuale cu participarea sa, ceea ce demonstrează că, el trebuia să lase treburile personale și cu bună-credință se prezenta în fața organului de urmărire penală, pentru petrecerea acțiunilor procesuale.

Din aceste considerente, suma de 1 000 000 de lei, este una rezonabilă pentru repararea prejudiciului moral cauzat și va compensa toate suferințele morale, suportate.

A solicitat Pavel Burlacov încasarea din contul statului, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său, a următoarelor sume: - 1 000 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral; 3000 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică acordată în Curtea de Apel Cahul; 3000 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată. Atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu, a colaboratorului Procuraturii raionului Taraclia, Terzi Vitalie.

Prin încheierea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Vitalie Terzi.

Prin hotărârea din 11 iunie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, acțiunea depusă de Pavel Burlacov a fost admisă parțial și a fost încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Pavel Burlacov cu titlu de prejudiciu material suma de 6000 de lei și cu titlu de prejudiciu moral suma de 60 000 de lei, în total suma de 66 000 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 19 iunie 2020, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 11 iunie 2020, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

La 09 iulie 2020, Procuratura Generală a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 11 iunie 2020, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii acțiunii și emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Cahul au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Procuratura Generală și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

În susținerea soluției sale, instanța de apel a aplicat prevederile art. 1405 alin. (1), 1422 alin. (1)-(3), 1423 alin. (1) și (2) Codul civil, în redacția legii pînă la 01 martie 2019, art. 1, 2 alin. (1), 3 alin. (1) lit. a), 6 lit. a), 7 lit. e), 11 alin. (1)-(3) din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și a constata că la caz există temeiuri legale care acordă intimatului Pavel Burlacov, dreptul de a solicita repararea prejudiciului material și moral cauzat, în temeiul Legii nr. 1545. Or, materialele cauzei civile incontestabil denotă că, intimatul Burlacov Pavel, în cadrul procesului penal nr. 2014460150, pornit de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Taraclia, a fost recunoscut în calitate de bănuit și audiat în această calitate, iar mai apoi în calitate de învinuit și audiat în această calitate, fiind bănuit și apoi învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de alin. (1), art. 250¹ Cod penal.

La fel a stabilit instanța de apel că, în cadrul procesului penal nr. 2014460150, la data de 10 martie 2014, 19 mai 2014 și 29 ianuarie 2015, la sediul casei de amanet a Societății cu Răspundere Limitată „Casa-Vip”, fondatorul căreia era intimatul Pavel Burlacov, au fost efectuate percheziții cu ridicarea obiectelor, bijuterii.

Totodată, a mai stabilit că, în privința intimatului Pavel Burlacov, a fost adoptată sentința de achitare, care a devenit irevocabilă. Astfel, în cadrul judecării apelurilor cu certitudine a fost constatat dreptul intimatului Pavel Burlacov, la repararea prejudiciului material și moral cauzat, prin prisma art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545. Or, prima instanță corect a constatat că, intimatul Burlacov Pavel, în urma acțiunilor organului de urmărire penală și ale procurorului, a fost percheziționat, pus sub învinuire de săvârșirea infracțiunii prevăzute de alin. (1), art. 250¹ Cod penal, cauza penală fiind deferită judecării, ca ulterior să fie achitat de săvârșirea infracțiunii ce i-a fost imputată.

A reținut instanța de apel că, în urma adoptării în privința intimatului a unei sentințe de achitare, s-a demonstrat că punerea sub învinuire a intimatului a fost ilegală, ori, învinuirea înaintată nu și-a găsit confirmare. Faptul respectiv, se încadrează pe deplin în prevederile alin. (1), lit. a), art. 3 din Legea nr. 1545, și demonstrează ilegalitatea tragerii intimatului Pavel Burlacov la răspundere penală.

Aspectul respectiv, a fost pe deplin elucidat de către prima instanță, care corect a concluzionat asupra temeiniciei pretențiilor intimatului.

Colegiul instanței de apel a susținut că intimatul Burlacov Pavel a adus suficiente argumente care dovedesc cauzarea unui prejudiciu moral, ca urmare a acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală și a procuraturii. În conținutul cererii de chemare în judecată, intimatul cu lux de amănunt a descris suferințele psihice pe care le-a avut ca urmare acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală și a procuraturii. În conținutul cererii de chemare în judecată, intimatul Burlacov Pavel a invocat că, suferințele psihice pe care le-a avut s-au manifestat prin pierderea liniștii, imposibilitatea de a se ocupa cu treburile sale, rușinea în fața prietenilor și a cunoscuților, cât și necesitatea de a se îndreptăți în fața acestora pentru faptele pe care nu le-a săvârșit. Totodată și rudele sale retrăiau de situația care e crease, fapt care la fel îi provoca dureri sufletește. Mai mult ca atât, în ședința

instanței de apel, reprezentantul intimatului Burlacov Pavel, avocatul Victor Delijan a menționat că, SRL „Casa-Vip” ce gestiona casa de amanet, proprietate a intimatului, și care era unicul loc de muncă, și unica sursă a sa de venit, ca urmare a acțiunilor de urmărire penală efectuate, percheziții, ridicări de obiecte prețioase, și-a încetat activitatea deoarece cetățenii nu mai aduceau obiecte de preț. Respectivul fapt la determinat pe intimatul Pavel Burlacov, să plece la muncă peste hotare pentru a se întreține. Totodată, a stabilit instanța de apel că Pavel Burlacov a suferit un disconfort psihologic în urma perchezițiilor efectuate de către organul de urmărire penală la locul de muncă și a altor acțiuni procesuale efectuate în cadrul urmăririi penale cu participarea intimatului. Respectiv, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a constatat că, intimatului Pavel Burlacov i-a fost cauzat un prejudiciu moral, contrar celor invocate în apelurile declarate. La fel, a reținut Colegiul instanței de apel că suma de 1 000 000 de lei, invocată cu titlu de prejudiciu moral de către intimat, este una exagerată. Totodată, instanța de fond corect a constatat că, suma de 60 000 de lei, acordată cu titlu de prejudiciu moral cauzat va fi una suficientă și echitabilă pentru intimat.

Colegiul judiciar al instanței de apel a constatat că, intimatul Pavel Burlacov a probat existența cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3000 de lei suportate în cadrul procesului penal și a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul judecării prezentei cauze civile în sumă de 3000 de lei.

La 23 februarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că nu sunt de acord cu decizia instanței de apel, deoarece a fost admisă încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material și anume instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea. A susținut că acțiunile organelor de urmărire penală în contextul circumstanțelor avute loc, la caz au fost întemeiate și legale, din care considerente pretențiile reclamantului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

A mai susținut că intimatul nu a probat faptul cauzării prejudiciului moral și a suportării cheltuielilor de asistență juridică.

La 14 aprilie 2021 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel eronat a menținut hotărârea primei instanțe, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr. 1545. Suplimentar a fost ignorat și faptul că prin prisma Legii enunțate, persoana are dreptul să solicite despăgubire în situația când aceasta a fost condamnată, iar ulterior în privința sa a fost emisă sentință de achitare, pe când intimatul nu a fost atras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statut de condamnat, cât și în privința acestuia nu a fost emisă o sentință de condamnare.

Concomitent, a susținut că instanța de apel nu a elucidat temeinic esența prejudiciului moral. Or, simpla relatare că despre acuzarea ce i-a fost înaintată au cunoscut toate rudele, toți prietenii și cunoscuții și îi era rușine, pentru faptele care nu le-a comis, constituie aspecte declarative și formale și nu pot justifica acordarea unei retribuiri morale.

Prin notificarea din 02 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 17 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Pavel Burlacov, reprezentat de avocatul V. Delijan a depus referință, prin care a solicitat de a considera recursul declarat de Procuratura Generală ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Cahul din 19 ianuarie 2021 a fost expediată părților la 09 februarie 2021 (f.d. 122), însă, la actele cauzei lipsesc probe prin care s-ar confirmat recepționarea acesteia de către recurent.

Astfel, recursul declarat la 23 februarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, de către Procuratura Generală, și respectiv recursul declarat de Ministerul Justiției la 14 aprilie 2021, sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Procuratura Generală și de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursurilor, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Procuratura Generală și de Ministerul Justiției ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Procuratura Generală și de Ministerul Justiției se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru